

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-03-24
Besvaras senast
2025-04-02 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:943 Myanmar och den humanitära katastrofen

Situationen i Myanmar har utvecklats till en av världens mest brutala och förbisedda humanitära katastrofer. Enligt FN:s senaste rapport (A/79/550), framtagen av FN:s särskilde rapportör Thomas H. Andrews, har juntan sedan kuppen i februari 2021 intensifierat sitt förtryck av befolkningen genom systematiskt våld, massakrer och en medveten strategi att skapa splittring mellan etniska grupper. Rapporten beskriver en verklighet där militärens krigsbrott och brott mot mänskligheten har eskalerat i omfattning, samtidigt som den internationella reaktionen i stort sett uteblivit.

Mer än 3,1 miljoner människor har tvingats på flykt inom landet till följd av juntans brutala metoder. Hela 18,6 miljoner människor är i akut behov av humanitärt bistånd, och 13,3 miljoner lider av svår matbrist. Över 5 800 civila har dödats, och minst 21 000 politiska fångar hålls inspärrade under omänskliga förhållanden. FN beskriver en situation där tusentals byar har bränts ned och där militärens styrkor begår omfattande övergrepp, inklusive massakrer, tortyr, gruppvåldtäkter och offentliga avrättningar.

Rapporten ger en särskilt mörk bild av situationen i delstaten Rakhine, där juntan använder sig av en strategi som går ut på att spela ut den etniska befolkningen i Rakhine, arakaneserna, mot minoriteten rohingya. För att skapa splittring har tusentals unga rohingyamän tvångsrekryterats och tvingats strida vid fronten mot Arakanarmén, medan rohingyamilitanta grupper samtidigt har begått övergrepp mot arakaneserna och andra minoriteter. Juntastyrkor har medvetet förstärkt spänningarna mellan de olika grupperna genom att tvinga rohingya att delta i iscensatta protester mot Arakanarmén och genom att placera dem i frontlinjen för de mest våldsamma striderna.

Vittnesmål beskriver hur civila har använts som mänskliga sköldar, hur kvinnor systematiskt har utsatts för sexuellt våld och hur hela byar har raserats av flygangrepp och artilleribeskjutning. Enbart i Rakhine är hundratusentals människor avskurna från humanitärt stöd och riskerar att dö av svält eller sjukdomar. Juntastyrkor har aktivt hindrat internationella hjälporganisationer från att leverera bistånd och har plundrat och förstört förråd med mat och mediciner, inklusive ett lager från FN:s livsmedelsprogram som skulle ha räckt till 60 000 människor under en månad.

Samtidigt har de stora biståndsorganisationerna enorma svårigheter att nå fram

till de mest utsatta. FN-rapporten beskriver hur juntan systematiskt begränsar biståndsorganisationers tillträde till behövande områden genom en kombination av byråkratiska hinder, säkerhetsrisker och rena förbud. Humanitära aktörer har fått sina kontor beslagtagna, hjälparbetare har utsatts för hot och våld, och i vissa fall har biståndspersonal arresterats eller dödats. FN uppskattar att över 250 biståndsarbetare har arresterats sedan kuppen, medan minst 39 har dödats.

Ett växande problem är också den bristande finansieringen av de humanitära insatserna. Trots att behoven är större än någonsin minskar tillgången på resurser. FN:s humanitära responsplan för Myanmar är kraftigt underfinansierad, vilket har lett till att hjälpen inte når alla som behöver den. För att biståndet ska kunna göra skillnad krävs det att det styrs på ett sätt som kringgår juntans restriktioner och i stället når civilsamhället och de lokala nätverk som faktiskt kan leverera hjälp på marken.

FN-rapporten understryker vikten av att det internationella samfundet agerar mer strategiskt och samordnat för att säkerställa att det humanitära stödet når de mest utsatta. Den rekommenderar att länder stärker sitt stöd till gränsöverskridande bistånd och att mer resurser kanaliseras direkt till lokala aktörer som kan arbeta oberoende av juntans kontroll. Sverige har tidigare varit en stark röst för humanitärt stöd till Myanmar, men i takt med att situationen förvärras finns behov av ytterligare åtgärder för att säkerställa att hjälpen når fram.

Med anledning av FN-rapporten (A/79/550) och den akuta humanitära situationen i Myanmar vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka initiativ avser statsrådet, inom ramen för sin tjänsteutövning, att ta för att säkerställa att svenskt bistånd till Myanmar når fram till de mest utsatta och inte hindras av juntans restriktioner?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann